

Verlag Overlegvergadering Verantwoordingsorgaan met Algemeen bestuur ABP van donderdag 24 november 2022

Het publieksverslag heeft als doel om bij pensioenfondsen ABP aangesloten deelnemers, gepensioneerden en werkgevers inzicht te geven in de adviezen die het Verantwoordingsorgaan als medezeggenschapsorgaan aan het ABP Algemeen Bestuur geeft over voorgenomen beleidsbeslissingen en de besprekingen die het Verantwoordingsorgaan met het ABP Algemeen Bestuur voert. Voor de uitgebreide standpunten van de verschillende fracties in het Verantwoordingsorgaan wordt verwezen naar de eigen website van de fracties.

Opening en mededelingen

De voorzitter, mevrouw Wortmann, opent de overlegvergadering tussen het Algemeen Bestuur en het Verantwoordingsorgaan (hierna: VO) en heet de aanwezigen welkom. Er zijn geen mededelingen.

Adviesaanvraag Premie- en Indexatienota 2023

Het bestuur van ABP stelt elk jaar de hoogte van de premie vast. Ze beoordeelt daarnaast of een verhoging van de pensioenen mogelijk is. Het Verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur hierover.

Het bestuur licht toe dat er een intensief besluitvormingsproces aan het premie- en indexatiebesluit is voorafgegaan. In het proces zijn de feiten onderzocht en zijn alle argumenten meegewogen. Daarnaast kan ABP gebruikmaken van soepelere regels om te verhogen. Dat kan op basis van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) van minister Schouten die de regels voor indexatie versoepelde per 1 juli 2022 voor fondsen die willen overstappen naar het vernieuwde pensioenstelsel. Zo moet de gemiddelde dekkingsgraad hoger dan 105% zijn. Bij een volledige verhoging daalt de actuele dekkingsgraad van ABP van 125,5% naar 112,1%. Daarmee behoudt het fonds een financiële buffer die een verantwoorde overstap naar het nieuwe pensioenstelsel mogelijk moet maken.

Het bestuur is door commissies van het VO vanuit verschillende invalshoeken bevroegd. Daarnaast hebben VO-leden namens de fractie opmerkingen gemaakt. Hieronder graag een weergave van de belangrijkste vragen en opmerkingen.

Het VO vraagt aandacht voor zorgvuldige communicatie. Het is met name lastig uit te leggen dat het fonds niet heeft geïndexeerd in tijden waarin het vermogen steeg en nu het vermogen daalt wel een indexatiebesluit kan nemen. Ook de premieverhoging van 25,9% naar 27,9% in 2023 voor het nabestaanden- en ouderdomspensioen moet zorgvuldig worden toegelicht.

Het bestuur onderschrijft de suggesties van het VO. Deelnemers die digitaal bekend zijn krijgen zo snel mogelijk bericht en deelnemers die niet digitaal bekend zijn – de helft van de deelnemers – krijgen in aanloop naar 1 januari een brief omdat het bestuur het belangrijk vindt dat ook die groep persoonlijk wordt geïnformeerd. Vermeld zal worden dat verhoging mogelijk is vanwege het feit dat het fonds van de AMvB gebruik kan maken. Andere suggesties neemt het bestuur zoveel mogelijk mee in de Q&A.

Op de vraag van het VO hoe de evenwichtige belangenafweging, en het feit dat 112% dekkingsgraad voldoende is, kan worden uitgelegd als de analyses voor het nieuwe pensioencontract nog niet gedeeld zijn geeft het bestuur aan dat in de AMvB is vermeld dat na indexering de dekkingsgraad niet onder de 105% mag uitkomen zodat op een verantwoorde manier kan worden ingevaren. Op basis van de 105% in de AMvB, het overleg met de peergroep en de analyses die onderweg naar het nieuwe stelsel zijn gemaakt, geeft de 112% dekkingsgraad na de verhoging het bestuur voldoende comfort, omdat de financiële positie van ABP dat toelaat. Maar ook doordat ABP gebruik mag maken van soepelere regels, omdat ABP wil overstappen naar het vernieuwde pensioenstelsel. Daardoor is volledige verhoging mogelijk. Het besluit tot volledige verhoging heeft, in plaats van beperkte verhoging, in de komende jaren een beperkt effect op het vermogen. Het effect van de hogere uitkeringen in de periode van 1-1-2023 tot het moment van invaren (1-1-2026) is minder dan 1% dekkingsgraad. Het bestuur heeft comfort op basis van de informatie die er ligt. Dat moeten de detailberekeningen laten zien. Dat is de volgende stap. Verder wordt toegelicht dat de dekkingsgraad als gevolg van de verhoging daalt, maar dat dit niet betekent dat het fonds geld is kwijtgeraakt. Wat er van de dekkingsgraad af gaat, wordt gelijkmatig over alle

deelnemers verdeeld. Het is dus geen verlies, maar een (evenredige) verdeling. Een verhoging leidt dus tot een lagere dekkingsgraad, maar wel met een hogere pensioenaanspraak voor alle deelnemers.

De voorzitter van het VO dankt het bestuur voor hun toelichting. Het fonds heeft de ambitie om te indexeren als dat kan. Daarvoor moet de financiële positie ruimte bieden en het bestuur stelt vast dat die ruimte er is. De belangen van alle groepen deelnemers zijn gewogen en de risico's zijn in beeld gebracht, ook voor het invaren. Dat is voor het grootste deel van het VO voldoende. De meerderheid van het VO (**FNV/ACOP, Werkgevers, CCOOP/CNV-AC-CMHF, FOG-ABP, NBP, ANBO**) geeft een positief advies over het premie-en indexatiebesluit. De **LvOP** en **Groen & Eerlijk** adviseren negatief. De fracties zijn van mening dat de belangen van vooral jonge werknemers niet voldoende worden meegenomen. En dat er gedeeltelijke indexatie moet plaatsvinden, omdat er dan meer buffers voor economische onzekere tijden zijn (ook in het kader van het nieuwe pensioencontract) en dat dit leidt tot kleinere verschillen in de individuele pensioenpotten tussen werknemers en gepensioneerden.

Conclusie bestuur

De voorzitter bedankt het VO voor het advies. Het bestuur blijft met het VO in gesprek over de manier waarop zaken aan verschillende groepen kunnen worden uitgelegd, ook op weg naar het vernieuwde pensioen contract. De opdracht van het bestuur is de belangen van alle groepen evenwichtig af te wegen.

Besluit bestuur

Het bestuur heeft, na kennis genomen te hebben van de adviezen van het Verantwoordingsorgaan, besloten om de voorgenomen besluitvorming om te zetten naar definitieve besluitvorming. Concreet betekent dit dat per 1 januari 2023 de uitkeringen van gepensioneerden en de pensioenaanspraken van deelnemers die nu nog pensioen opbouwen of in het verleden pensioen hebben opgebouwd bij ABP met 11,96% worden verhoogd. Daarnaast stelt het bestuur de premies, franchises en parameters voor 2023 vast. De feitelijke premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen stijgt in 2023: van 25,9% naar 27,9%. Voor werkgevers daalt de totale premie omdat de premie van 3%, die zij bijna geheel betaalden, voor de Vut-, Prepensioen- en Levensloopregeling vervalt. Deze VPL-regeling is beëindigd.

Adviesaanvraag verlengen StIP 2022

Het het Strategic Investment Plan (StIP) is onderdeel van de reguliere herijking van het financieel beleid van ABP. Het StIP richt zich op het lange termijn strategisch beleggingsbeleid. Op 31 december 2022 loopt het StIP af. Op dit moment is het nieuwe StIP nog niet afgerond. Het bestuur is voornemens om daarom het huidige StIP onveranderd te verlengen tot het moment dat het nieuwe StIP is vastgesteld.

Na enkele tekstuele en inhoudelijke suggesties stemt het VO in met het verlengen van het StIP.

Adviesaanvraag beleggingsovertuigingen

De beleggingsovertuigingen vormen het fundament voor het beleggingsproces van ABP. De beleggingsovertuigingen hebben een grote impact. Ze scheppen een gemeenschappelijke basis, geven richting aan beleggingskeuzes, vergemakkelijken de communicatie met deelnemers en andere stakeholders en geven kaders aan uitvoeringsorganisatie APG.

Het bestuur zegt toe om enkele tekstuele en inhoudelijke wijzigingen van het VO over te nemen. Die uitwerking zal in het beleid duurzaam en verantwoord en in het StIP zijn beslag krijgen. Daaropvolgend adviseert het VO positief.

Risicohouding huidige regeling

De risicohouding is de mate waarin een groep deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden beleggingsrisico's wil nemen om de doelstellingen te realiseren en de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan lopen. Het bestuur is comfortabel met het huidige risicoprofiel en beoogt derhalve geen grote wijziging in het risicoprofiel. Het VO is gevraagd haar opvattingen over de risicohouding te delen met het bestuur.

De commissie Beleggingen geeft aan dat opnieuw moet worden nagedacht over het risicoprofiel als de populatie van het ABP zich ontwikkelt (bijvoorbeeld wanneer er steeds meer oudere deelnemers in het fonds zitten moet er onderzocht worden of dit aanleiding is om het risicoprofiel van de beleggings-portefeuille terug te brengen). Ook

geeft de commissie Beleggingen aan dat indien het VO goed kan onderbouwen waarom zij het nodig acht dat ABP de risicohouding zou moeten herzien, dat het bestuur dat kan meewegen in het besluit om de risicohouding te herzien.

Het bestuur licht toe dat zij monitort hoe de populatie zich ontwikkelt en of de risicohouding nog passend is. Het VO kan gevraagd en ongevraagd advies geven. Als het VO betwijfelt of de risico-houding nog past bij de deelnemers, is er gelegenheid om ongevraagd advies te geven. Het bestuur neemt dan actie en volgt het advies of onderbouwt waarom er geen reden is het advies te volgen. Een aandachtspunt voor toekomstige onderzoeken is de financiële geletterdheid. Het risico is altijd dat mensen die makkelijker met de materie omgaan, eerder reageren. Dat is nog geen probleem maar wel een aandachtspunt voor de toekomst.

De commissie Algemeen meldt ten slotte dat het voorleggen van de risicohouding geen formele adviesaanvraag is conform de reglementen. In de Pensioen-wet is vermeld dat de risicohouding in of na overleg met het VO moet worden vastgesteld. Dat is in juridische zin wellicht zwaarder dan een formeel adviesrecht en zou dezelfde duiding moeten hebben. Het speelt in dit dossier geen rol, omdat het VO geen bezwaar heeft om de risicohouding, met de toezegging van het bestuur, vast te stellen. Als het een adviesaanvraag was geweest, had het VO een positief advies uitgebracht.

De voorzitter bedankt het VO voor de reactie en constateert dat het bestuur, na overleg met het VO, de risicohouding vaststelt.

Betrokkenheid van het VO bij het nieuw pensioencontract

Het Nieuw Pensioencontract (NPC) kent vele facetten, zoals nieuwe wetgeving, pensioenregeling, communicatie en ICT. In 2023 werken het bestuur en het VO toe naar de zogeheten adviesaanvraag Invaren. Het Invaren betreft het al dan niet overbrengen/verhuizen van de al opgebouwde pensioenrechten van deelnemers naar het nieuwe contract. In de adviesaanvraag Invaren wordt het VO gevraagd advies te geven op de manier waarop het bestuur dit tracht te doen. Het bestuur vraagt het VO om kennis te nemen van de aangepaste planning en eventuele suggesties en opmerkingen kenbaar te maken.

Het VO meldt dat het wetgevingstraject met onzekerheden is omgeven. Dat vraagt flexibiliteit van het bestuur en het VO. Het VO is positief over het geschetste traject en stapt er samen met het bestuur vol goede moed in. Het VO geeft verder aan dat zij besloten heeft een interne werkgroep te benoemen om de adviesaanvragen NPC de komende jaren voor te bereiden. De exacte opdracht en samenstelling van de werkgroep worden de komende weken nader bepaald.

Verslag overlegvergadering Bestuur met VO d.d. 23 juni 2022

Naar aanleiding van pagina 8 van het verslag:

De fractie **FNV/ACOP** wijst op de vermelding dat in de pensioenpotjes geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen de inleg van werkgevers en die van werknemers. Het ging echter over het feit dat in het totaalbedrag geen verdeling meer wordt gemaakt naar premie-inleg en rendement. De fractie vraagt om dat voor de duidelijkheid te wijzigen.

Het bestuur memoreert dat is gemeld dat de pensioenpot zou worden geëvalueerd. De opmerking wordt toegevoegd en meegenomen in de bredere evaluatie.

Verslag overlegvergadering Bestuur met VO d.d. 29 september 2022

Naar aanleiding van pagina 9 van het verslag:

De fractie **CCOOP/CNV-AC-CMHF** memoreert de vraag naar de mogelijke aansprakelijkheid van VO-leden voor advisering omtrent invaren. Het bestuur geeft aan dat aan die juridisch toets wordt gewerkt en dat het VO hier op korte termijn bericht over ontvangt.

Rondvraag

In de rondvraag worden nog een paar praktische opmerkingen gemaakt. De heer Ouwehand, CCOOP/CNV-AC-CMHF, meldt dat in informatie aan het VO wordt verwezen naar een webpagina met casuïstiek van de Commissie

van Beroep. Op de website staat een link naar het reglement van de commissie maar de samenstelling is alleen in het jaarverslag vermeld. De vraag is of de samenstelling van de Commissie van Beroep op de website kan worden toegevoegd.

De heer Boonen dankt voor de opmerking. De samenstelling van de Commissie van Beroep zal op de website worden gezet.

De voorzitter van het VO memoreert ten slotte dat dit de laatste VO-vergadering is voor de voorzitter van het bestuur en dankt mevrouw Wortmann namens het VO voor de samenwerking de afgelopen 8 jaar.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun bijdragen en sluit de vergadering.